

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Основи масажу
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини
Розробник(и)	Степаненко Олександр Сергійович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	18 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 90 год. становить контактна робота з викладачем (18 год. лекцій, 72 год. практичних занять), 60 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Фізична терапія"
Передумови для вивчення дисципліни	Успішне опанування такими навчальними дисциплінами: на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: "Основи анатомії людини", "Догляд за важкохворими та неповносправними"
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема: здатність провадити безпечно для пацієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії, здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та ерготерапії.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Масаж у системі фізичної реабілітації.

Визначення масажу. Короткі історичні відомості. Три основні механізми дії масажу на організм людини. Масаж на етапах реабілітації. Завдання масажу. Загальні покази і протипокази до призначення. Фізіологічний вплив масажу на системи й органи людини. Фізіологічний вплив масажу на шкіру. Фізіологічний вплив масажу на нервову систему. Фізіологічний вплив масажу на систему кровообігу та лімфообігу. Вплив масажу на опорно-руховий апарат. Фізіологічний вплив масажу на метаболічні процеси. Фізіологічні показання та протипоказання до призначення реабілітаційного масажу.

Тема 2 Гігієнічні вимоги до масажу.

Методика масажу. Показання і протипоказання. Методика і техніка масажу з позиції доказової медицини.

Тема 3 Прийоми масажу.

Техніка виконання основних та додаткових прийомів погладження. Техніка виконання основних та додаткових прийомів розтирання. Фізіологічний вплив, методичні рекомендації що до проведення прийомів погладження та розтирання.

Тема 4 Прийоми масажу.

Техніка виконання основних та додаткових прийомів розминання. Техніка виконання основних та додаткових прийомів вібрації. Техніка виконання основних та додаткових прийомів вижимання. Фізіологічний вплив, методичні рекомендації що до проведення прийомів розминання, вібрації, вижимання.

Тема 5 Масаж у поєднанні з рухами.

Масаж у поєднанні з рухами з позиції доказової медицини. Оцінка рухової активності. Мануальне м'язове тестування. Відпрацювання техніки й методики виконання пасивних, активних, та активно-пасивних рухів. Позиціювання пацієнта для відпрацювання навичок.

Тема 6 Загальний масаж.

Техніка та методика відпрацювання масаж спини, шийного відділу, грудного відділу, поперекового відділу й області тазу, верхніх та нижніх кінцівок. Масаж голови, обличчя, шиї, грудей та живота з позиції доказової медицини. Особливості проведення й методичні рекомендації що до застосування масажу.

Тема 7 Масаж при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи

Особливості масажу при в'ялих та спастичних паралічах. Особливості масажу осіб, які перейшли до групи інвалідності у наслідок травм та захворювань нервової системи. Методика лікувального масажу при невритах периферійних нервів. Причини радикулопатій, їх види (прості чи ускладненні). Обґрунтування позитивного впливу масажу на периферичну нервову систему. Розгляд основних задач масажу.

Тема 8 Методика масажу при переломах кісток, порушенні функцій суглобів та ушкодженнях хребта

Методика лікувального масажу при переломах кісток. Причини переломів, їх види (прості чи ускладненні). Обґрунтування позитивного впливу масажу на скелетну систему людини. Розгляд основних задач масажу. Застосування різних методів масажу та МТ при переломах кісток. Лікувальний масаж та мануальна терапія при порушенні функції суглобів. Загальні відомості про порушення функцій суглобів. Клінічні прояви. Сучасні принципи лікування. Основні методики масажу та МТ для відновлення функцій суглобів. Сучасні розробки і методи лікувального масажу та мануальної терапії (МТ) при ушкодженнях хребта. Функціональна анатомія хребта, виявлення функціональної патології. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта.

Тема 9 Самомасаж. Сегментарно-рефлекторний масаж. Спортивний масаж. Підсумковий контроль. Тестування.

Методика проведення прийомів самомасажу, оволодіння технікою прийомів самомасажу на окремих ділянках тіла з позиції доказової медицини. Сегментарно-рефлекторний масаж, техніка й методика виконання. Спортивний масаж, техніка й методика виконання. Підсумковий контроль. Тестування.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Проводити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії.
РН2	Вміти ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії
РН3	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп під час виконання основних технік масажу
РН4	Забезпечувати ефективну реалізацію технік масажу застосовуючи сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
РН5	Уміти використовувати інформацію з різних джерел необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень під час реалізації програми фізичної терапії та/або ерготерапії

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 227 Терапія та реабілітація:

ПР3	Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.
ПР8	Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики
ПР12	Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
ПР13	Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР16	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.
------	---

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
СН2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
СН3	Здатність працювати в команді.
СН4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Масаж у системі фізичної реабілітації.	
Лк1 "Масаж у системі фізичної реабілітації." (денна)	Визначення масажу. Короткі історичні відомості. Три основні механізми дії масажу на організм людини. Масаж на етапах реабілітації. Завдання масажу. Загальні покази і протипокази до призначення. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.
Пр1 "Історія розвитку масажу, як методу лікування." (денна)	Історія виникнення та розвитку масажу. Визначення масажу. Основні поняття про лікувальний, спортивний, гігієнічний та косметичний масаж. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальних аудиторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини.
Пр2 "Види масажу. Форми, методи і системи масажу." (денна)	Види масажу (за завданнями): лікувальний, спортивний, гігієнічний масаж. Види масажу (за методами): класичний та рефлекторний (сегментарно-рефлекторний, точковий, сполучнотканинний, периостальний) Апаратний масаж, його види. Форми масажу: загальний, локальний, самомасаж. Методи масажу: ручний, апаратний, комбінований. Системи масажу. Вміти підібрати ділянки сегментарно-рефлекторного масажу при окремих захворюваннях (по завданню викладача). Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальних аудиторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини.
Пр3 "Анатомо-фізіологічні особливості та техніка масажу окремих ділянок тіла" (денна)	Анатомо-фізіологічні особливості, показання до призначення, техніка масажу окремих ділянок тіла: голови, шиї, комірцевої зони, спини, грудної клітки, живота, кінцівок. Вміти обґрунтовувати виконання масажу ділянки комірцевої зони, голови, спини, грудної клітки, живота, кінцівок.
Тема 2. Гігієнічні вимоги до масажу.	

<p>Лк2 "Гігієнічні вимоги до масажу." (денна)</p> <p>Методика масажу. Показання і протипоказання. Методика і техніка масажу. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.</p>
<p>Пр4 "Методика масажу." (денна)</p> <p>Методика масажу. Показання і протипоказання. Методика і техніка масажу. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальних аудиторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини.</p>
<p>Пр5 "Організація праці фахівця з масажу Проведення процедури масажу" (денна)</p> <p>Документація, норми навантаження, облік та звітність. Гігієнічні основи масажу. Вимоги до масажиста. Нормування праці масажиста. Призначення процедури масажу. Підготовка до масажу. Знайомство з пацієнтом, призначенням лікаря. Обстеження ділянки масажу Показання до призначення масажу. Побудова процедури масажу. Основні частини процедури масажу та курсу лікування, вимоги до них. Курс лікування, тривалість процедури масажу. Індивідуалізація масажного впливу. Побудова і проведення процедури масажу за заспокійливою та тонізуючою методикою. По ситуаційному завданню викладача, визначити метод і ділянку масажу, підібрати необхідні прийоми масажу, побудувати і провести процедуру масажу.</p>
<p>Пр6 "Правила роботи масажиста." (денна)</p> <p>Організація роботи масажного кабінету. Вимоги до масажиста. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальних аудиторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини.</p>
<p>Тема 3. Прийоми масажу.</p>
<p>Лк3 "Прийоми масажу." (денна)</p> <p>Техніка, фізіологічний вплив і види погладжування, види розтирання. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.</p>
<p>Пр7 "Механізм фізіологічного впливу масажу на організм людини." (денна)</p> <p>Вплив масажу на кровоносну і лімфатичну системи. Вплив масажу на опорно-руховий апарат і м'язову систему. Вплив масажу на нервову систему. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальних аудиторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини.</p>
<p>Пр8 "Прийоми погладжування." (денна)</p> <p>Техніка основних і допоміжних прийомів погладжування. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу..</p>

<p>Пр9 "Прийоми розтирання." (денна)</p> <p>Техніка основних і допоміжних прийомів розтирання. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу..</p>
<p>Тема 4. Прийоми масажу.</p>
<p>Лк4 "Прийоми масажу." (денна)</p> <p>Техніка, фізіологічний вплив і види розминання, вібрації. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.</p>
<p>Пр10 "Прийоми розминання." (денна)</p> <p>Техніка основних і допоміжних прийомів розминання. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу..</p>
<p>Пр11 "Прийоми вижимання." (денна)</p> <p>Техніка основних і допоміжних прийомів вижимання. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу..</p>
<p>Пр12 "Прийоми вібрації." (денна)</p> <p>Техніка основних і допоміжних прийомів вібрації. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу.</p>
<p>Пр13 "Техніка виконання прийомів руху" (денна)</p> <p>Техніка активних, пасивних, ідеомоторних рухів. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу.</p>
<p>Тема 5. Масаж у поєднанні з рухами.</p>
<p>Лк5 "Масаж у поєднанні з рухами." (денна)</p> <p>Масаж у поєднанні з рухами. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.</p>
<p>Пр14 "Масаж у поєднанні з рухами." (денна)</p> <p>Масаж у поєднанні з рухами. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу у поєднанні з рухами.</p>
<p>Тема 6. Загальний масаж.</p>

Лк6 "Загальний масаж." (денна)

Техніка та методика відпрацювання масаж спини, шийного відділу, грудного відділу, поперекового відділу й області тазу, верхніх та нижніх кінцівок. Масаж голови, обличчя, шиї, грудей та живота з позиції доказової медицини. Особливості проведення й методичні рекомендації що до застосування масажу. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр15 "Масаж спини." (денна)

Методичні особливості масажу спини. Різновиди прийомів при масажі спини. Техніка проведення масажу спини з різних вихідних положень масажованого. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу на спині.

Пр16 "Масаж грудної клітки." (денна)

Методичні особливості масажу грудної клітки. Різновиди прийомів при масажі грудної клітки. Техніка проведення масажу грудної клітки з різних вихідних положень масажованого. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу на грудній клітці.

Пр17 "Масаж живота." (денна)

Методичні особливості масажу живота. Різновиди прийомів при масажі живота. Техніка проведення масажу живота з різних вихідних положень масажованого. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу на животі.

Пр18 "Масаж окремих ділянок тіла. Масаж нижніх кінцівок." (денна)

Методичні особливості масажу нижніх кінцівок. Різновиди прийомів при масажі нижніх кінцівок. Техніка проведення масажу нижніх кінцівок з різних вихідних положень масажованого. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу нижніх кінцівок.

Пр19 "Масаж окремих ділянок тіла. Масаж верхніх кінцівок." (денна)

Методичні особливості масажу верхніх кінцівок. Різновиди прийомів при масажі верхніх кінцівок. Техніка проведення масажу верхніх кінцівок з різних вихідних положень масажованого. Практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини.

Тема 7. Масаж при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи

Лк7 "Масаж при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи" (денна)

Особливості масажу при в'ялих та спастичних паралічах. Особливості масажу осіб, які перейшли до групи інвалідності у наслідок травм та захворювань нервової системи. Методика лікувального масажу при невритах периферійних нервів. Причини радикулопатій, їх види (прості чи ускладненні). Обґрунтування позитивного впливу масажу на периферичну нервову систему. Розгляд основних задач масажу.

Пр20 "Масаж при захворюваннях центральної і периферійної нервової системи." (денна)

Масаж при невриті лицьового нерва. Послідовність та методика його проведення. Покази і протипокази. Завдання масажу. Методика його проведення. Масаж при наслідках порушення мозкового кровообігу. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу..

Пр21 "Масаж при остеохондрозі хребетного стовпа. Невралгії. Неврити." (денна)

Масаж при остеохондрозі хребетного стовпа. Реабілітаційний масаж при невралгії та невриті сідничного нерва. Реабілітаційний масаж при травмах периферичних нервів. Послідовність та методика його проведення. Показання і протипоказання. Завдання масажу. Методика його проведення. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних та додаткових прийомів масажу.

Пр22 "Масаж при в'ялих та спастичних паралічах." (денна)

М'язи агоністи та антагоністи. Схема та методики масажу, види масажу. Методичні особливості Сполучення з іншими засобами реабілітації. Показання та протипоказання. Методика лікувального масажу при невритах периферійних нервів. Причини радикулопатій, їх види (прості чи ускладненні). Обґрунтування позитивного впливу масажу на периферичну нервову систему. Розгляд основних задач масажу. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу у поєднанні з рухами.

Пр23 "Сучасні розробки і методи лікувального масажу та мануальної терапії при ушкодженнях хребта" (денна)

Сучасні розробки і методи лікувального масажу та мануальної терапії (МТ) при ушкодженнях хребта. Функціональна анатомія хребта, виявлення функціональної патології. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу у поєднанні з рухами.

Тема 8. Методика масажу при переломах кісток, порушенні функцій суглобів та ушкодженнях хребта

Лк8 "Техніка й методика виконання масажу при захворюванні і травмах систем та органів, переломах кісток, порушенні функцій суглобів та ушкодженнях хребта" (денна)

Масаж застосовують на всіх етапах реабілітаційного процесу. У комплексному відновлювальному лікуванні підгострих і хронічних захворювань, при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату, масаж при травмах і захворюваннях нервової системи, масаж при травмах і захворюваннях внутрішніх органів і т. ін. Для кожної групи захворювань характерні свої особливості техніки та методики сеансу масажу. При кожному захворюванні методика масажу залежить: від етіології, патогенезу, клінічної форми, перебігу і диференціюється у зв'язку з цими факторами. Його призначають як засіб профілактики для відновлення працездатності при розумовому і фізичному стомленні та боротьби з професійними розладами внаслідок шкідливих умов роботи. Методика лікувального масажу при переломах кісток. Причини переломів, їх види (прості чи ускладненні). Обґрунтування позитивного впливу масажу на скелетну систему людини. Розгляд основних задач масажу. Застосування різних методів масажу та МТ при переломах кісток. Лікувальний масаж та мануальна терапія при порушенні функції суглобів. Загальні відомості про порушення функцій суглобів. Клінічні прояви. Сучасні принципи лікування. Основні методики масажу та МТ для відновлення функцій суглобів. Сучасні розробки і методи лікувального масажу та мануальної терапії (МТ) при ушкодженнях хребта. Функціональна анатомія хребта, виявлення функціональної патології. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта.

Пр24 "Масаж при захворюваннях опорно-рухового апарату." (денна)

Ревматоїдний артрит. Міозити. Міальгія. Завдання масажу. Методика його проведення. Масаж при переломах верхніх і нижніх кінцівок. Методика його проведення. Масаж при переломах хребта. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу опорно-рухових розладів.

Пр25 "Методика реабілітаційного масажу при травмах та пошкодженнях опорно-рухового апарату." (денна)

Масаж при переломах хребта без пошкодження спинного мозку. Реабілітаційний масаж при переломах довгих трубчастих кісток у ділянці ліктьового суглоба. Масаж при переломі хірургічної шийки та діафіза плечової кістки. Масаж при переломах кісток таза. Реабілітаційний масаж при переломах кісток нижніх кінцівок різної локалізації. Масаж при сколіозах. Послідовність та методика його проведення. Показання і протипоказання. Завдання масажу. Методика його проведення. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних та додаткових прийомів масажу.

Пр26 "Методика лікувального масажу при переломах кісток" (денна)

Методика лікувального масажу при переломах кісток. Причини переломів, їх види (прості чи ускладненні). Обґрунтування позитивного впливу масажу на скелетну систему людини. Розгляд основних задач масажу. Застосування різних методів масажу та МТ при переломах кісток. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу.

Пр27 "Методика реабілітаційного масажу при артритах та артрозах." (денна)

Реабілітаційний масаж при плечолопатковому периартриті. Реабілітаційний масаж при артритах та артрозах кульшових суглобів. Реабілітаційний масаж при артрозі колінних суглобів. Послідовність та методика його проведення. Показання і протипоказання. Завдання масажу. Методика його проведення. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних та додаткових прийомів масажу.

Пр28 "Масаж при захворюваннях серцево-судинної і бронхолегеневої системи." (денна)

Масаж при ішемічній хворобі серця і її ускладненнях в період лікування в стаціонарі і в післялікарняний період. Масаж при гіпертонічній хворобі. Послідовність та методика його проведення. Показання і протипоказання. Завдання масажу. Методика його проведення. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних та додаткових прийомів масажу. Масаж при бронхіальній астмі. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу.

Пр29 "Масаж при захворюваннях органів травлення." (денна)

Засвоєння методики і техніки проведення масажу при виразковій хворобі шлунка та 12-палої кишки. Техніка і методика проведення масажу при захворюваннях печінки і жовчного міхура, використовуючи всі прийоми. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу.

Пр30 "Масаж при захворюваннях дихальної системи." (денна)

Завдання масажу. Клініко-фізіологічне обґрунтування дії масажу при захворюваннях дихальної системи. Методики масажу при бронхіальній астмі, запальних захворюваннях легень. Дренажні положення. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів масажу.

Пр31 "Методика масажу при порушенні обміну речовин" (денна)

Реабілітаційний масаж при ожирінні. Реабілітаційний масаж при цукровому діабеті. Реабілітаційний масаж при подагрі. Послідовність та методика його проведення. Показання і протипоказання. Завдання масажу. Методика його проведення. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних та додаткових прийомів масажу.

Тема 9. Самомасаж. Сегментарно-рефлекторний масаж. Спортивний масаж. Підсумковий контроль. Тестування.

<p>Лк9 "Самомасаж. Сегментарно-рефлекторний масаж. Спортивний масаж." (денна)</p> <p>Методика проведення прийомів самомасажу, оволодіння технікою прийомів самомасажу на окремих ділянках тіла. Сегментарно-рефлекторний масаж, техніка й методика виконання. Спортивний масаж, техніка й методика виконання. Підсумковий контроль. Тестування. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.</p>
<p>Пр32 "Сегментарно-рефлекторний масаж." (денна)</p> <p>Передумови виникнення та особливості застосування сегментарно-рефлекторного масажу. Побудова паравертебральних зон. Характеристика рефлекторних змін поверхневих тканини організму людини. Загальна методика сегментарно-рефлекторного масажу. Спеціальні прийоми сегментарно-рефлекторного масажу. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів сегментарно-рефлекторного масажу.</p>
<p>Пр33 "Спортивний масаж." (денна)</p> <p>Особливості застосування відновного масажу впродовж тренувально-змагального циклу: в процесі тренування, під час змагань, під час короткочасних перерв, між тренуваннями, в день відпочинку, після тренувальних зборів і змагань. Методика побудови відновного масажу в залежності від виду спорту і стану спортсмена. Особливості масажу при травмах опорно-рухового апарату: забій, розтяг, струс, вивих, перелом. Вивчення даної теми передбачає практичну роботу в навчальних лабораторіях кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини, відпрацювання навичок основних прийомів спортивного масажу.</p>
<p>Пр34 "Тестування" (денна)</p> <p>Тестування</p>
<p>Пр35 "Виконання практичних навичок" (денна)</p> <p>Виконання переліку практичних навичок</p>
<p>Пр36 "Підсумковий контроль. Диференційний залік." (денна)</p> <p>Підсумковий контроль. Диференційний залік.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Командно-орієнтоване навчання (ТВЛ)
МН3	Практикоорієнтоване навчання
МН4	Електронне навчання
МН5	Самостійне навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання, які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчої і наукової діяльності та спрямовані на підготовку практико-орієнтованих спеціалістів. Лекційні заняття дозволяють глибше пізнати окремі теоретичні питання через роз'яснення окремих положень заданої теми. Практичні заняття дозволяють студентам планувати схему обстеження хворого, прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії. Виконання ситуаційних завдань дозволить аналізувати тактику обстеження хворих, складати план фізичної терапії. Відпрацювання практичних навичок дозволяють установити рівень знань та акцентувати увагу на ключових питаннях. Самостійне навчання сприятиме підготовці до практичних занять.

Набуття студентами soft skills здійснюється протягом усього періоду вивчення дисципліни. Здатність до аналітичного та критичного мислення, роботі в команді, наполегливість формується під час командно-, практико- та кейс-орієнтованого навчання, знання та розуміння предметної області здобувається протягом лекцій, самонавчання. Електронне навчання створює здатність до використання інформаційних технологій.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Тестування на Mix.sumdu.edu.ua
НД2	Виконання практичних завдань
НД3	Електронне навчання у системах (Zoom, MIX.sumdu.edu.ua)
НД4	Розв'язування ситуаційних задач
НД5	Інтерактивні лекції
НД6	Виконання групового практичного завдання

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок

<p>МФО1 Тестування</p>	<p>Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню дисципліни.</p>	<p>На передостанньому занятті з дисципліни.</p>	<p>Максимальна кількість балів за тестування - 20 балів. Мінімальний бал успішного складання тестів - 12 балів.</p>
<p>МФО2 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань</p>	<p>Дотримання цих вимог забезпечує надійність контролю і виконання студентами своїх завдань у процесі навчання. У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності</p>	<p>Протягом усього періоду вивчення дисципліни</p>	<p>Консультування студентів в роботі зі стандартизованим пацієнтом, пряме та непряме спостереження за роботою здобувачів із подальшим визначення рівня практичної підготовки</p>
<p>МФО3 Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами</p>	<p>Такими видами робіт стали виступ та доповнення на практичному занятті, участь у дискусії, обговоренні питань під час основного виступу, виконання самостійної роботи (підготовка до заняття у вигляді конспекту основних питань семінару), групова або індивідуальна робота на практичному занятті.</p>	<p>Протягом усього періоду вивчення дисципліни</p>	<p>Оцінка здатності студента до роботи в команді, вміння обґрунтовувати свої рішення, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці</p>
<p>МФО4 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами</p>	<p>Демонстрація видів опитування студентів. Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.</p>	<p>Протягом усього періоду вивчення дисципліни</p>	<p>За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів</p>

МФО5 Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із кожної теми навчальної дисципліни.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Студент має надати 60% правильних відповідей, що є допуском до практичної частини заняття
МФО6 Перевірка та оцінювання практичних навичок	Відпрацювання практичних навичок на різноманітних манекенах і симуляторах.	Протягом усього періоду навчання. На останньому занятті студент має успішно виконати практичні навички	Успішне виконання практичних навичок з дисципліни є допуском до складання заліку.

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання протягом циклу та визначити рівень знань по завершенню дисципліни.	Підсумкове комп'ютерне тестування по завершенню курсу (20 балів)	Є допуском до складання заліку
МСО2 Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки	Включає в себе усне опитування, оцінку стану пацієнта за допомогою функціональних тестів та шкал, демонстрацію практичних навичок. Студенти, які залучені до дослідницької діяльності, мають можливість презентувати результати власних праць на конференціях, конкурсах студентських наукових робіт (заохочувальна діяльність, додаткові бали).	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття
МСО3 Виконання практичних навичок та маніпуляцій	Комплексне відпрацювання практичної складової програм навчальних дисциплін у безпечному для здобувачів освіти симуляційному середовищі. Надає можливість опанувати навички з різноманітних невідкладних станів.	На останньому занятті з дисципліну студент має успішно скласти перелік практичних навичок	Є обов'язковим для допуску до заліку. Максимальна кількість балів 20, мінімальна 12

МСО4 Підсумковий контроль: диференційний залік	Складання практично-орієнтованого заліку. До складання із заліку допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал з дисципліни, склали практичні навички та підсумкове комп'ютерне тестування	Відповідно до розкладу	Здобувач може отримати 80 балів за залік. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент - 48 балів
--	--	------------------------	---

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
2 семестр		200 балів		
МСО1. Підсумкове тестування		20		
		20	12	Ні
МСО2. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки		80		
		80	48	Ні
МСО3. Виконання практичних навичок та маніпуляцій		20		
		20	12	Ні
МСО4. Підсумковий контроль: диференційний залік		80		
		80	48	Ні

При засвоєнні матеріалів студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального року обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року – 80. Кількість балів студента вираховується за формулою 80 помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. За діагностичне тестування студент отримує максимум 20 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен отримати студент - 12 балів. Обов'язковою умовою є успішне виконання переліку практичних навичок на останньому занятті з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент - 20 балів, мінімальна - 12 балів. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента - 120. Студент допускається до заліку за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів: 48 балів під час практичних занять, 12 балів за тестування та 12 балів за виконання практичних навичок і маніпуляцій. Диференційний залік проводиться на останньому занятті. Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів. Передбачена можливість перезарахування балів, отриманих за системою неформальної освіти відповідно до Положення.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі.
ЗН3	Медичні споруди/приміщення та обладнання (клініки, лікарні тощо)
ЗН4	Спортивні споруди/приміщення та обладнання проекту Еразмус+
ЗН5	Масажний кабінет (кушетки, валики, стілець для експрес масажу, Бобат-столи)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Реабілітаційний масаж : конспект лекцій / укладачі: О. С. Степаненко, А. В. Ольховик, С. А. Король, Д. С. Воропаєв. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 152 с.
2	Д.О. Підкопай, Є.В. Гарячий. Лікувальний масаж. Харків : Коллегіум, 2021. 400 с. ISBN 978-617-7687-13-8
3	Підкопай Д. О. Класичний масаж : підручник. Харків : Коллегіум, 2019. 452 с.
4	Корольчук А. П., Сулима А. С. Масаж загальний і самомасаж : навчально-методичний посібник для студентів факультету фізичного виховання і спорту. Вінниця: 2018. 124 с..
5	Фізична терапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату : навч. посібн. / А. М. Сітовський. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. – 183 с.
Допоміжна література	
1	Підкопай Д. О. Спортивний масаж : навчальний посібник. Харків: Коллегіум, 2015. 176 с.
2	Єфіменко П. Б. Техніка та методика класичного масажу : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / П. Б. Єфіменко. – 2-е вид., перероб. й доп. – Х. : ХНАДУ, 2013. – 296 с.
3	Лікувально-реабілітаційний масаж [Текст] : навч. посіб. / Д. В. Вакуленко, Л. О. Вакуленко, О. В. Кутакова, Г. В. Прилуцька. — Київ : Медицина, 2020. — 568 с.
4	Improving Functional Outcomes in Physical Rehabilitation [Текст] / S. B. O'Sullivan, T. J. Schmitz. — 2-nd ed. — Philadelphia : F.A. Davis Company, 2016. — 423 p.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	https://massage-pro.org/category/vydy-masazhu/
3	http://inmoment.com.ua/beauty/massage.html

